

1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА ШИРЕГ ПОДРУЧЈА

1.1. ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ СВРЉИГ 2024

ППО СВРЉИГ 2024 ("Службени лист Града Ниша", бр.22/12), дефинише *опште принципе просторног развоја* кроз одрживост, децентрализацију и деконцентрацију садржаја и активности, али и кроз уравнотежен социо-економски развој, као и *посебне принципе просторног развоја*, садржане у остваривању територијалне препознатљивости, унапређењу квалитета живота и рада становништва, развоју конкурентне привреде базиране на туризму и афирмацији препознатих природних и културних вредности, одговорном управљању и рационалном коришћењу природног и културног наслеђа, обнови постојећег грађевинског фонда, уз контролу изградње и ширења грађевинског подручја, реконструкцију и изградњу путне мреже са коришћењем развојних потенцијала саобраћајница вишег ранга, као и бољем повезивању са подручјима у окружењу.

Положај и просторни обухват дефинисали су Сврљиг, кроз историју његовог развоја, као географски, административно-управни, трговачки, саобраћајни, културни, образовни, занатски и индустријски центар, који егзистира на око 25km од Ниша, као макрорегионалног центра, али и од значајног транзитног коридора Ниш - Димитровград, повезујући источну и јужну Србију (Тимочку крајину са долином реке Мораве) и Пирот (преко превоја Бабин Кал), Ветрила (превоја на западном ободу Сврљишке котлине), са долином Мораве код Алексинца.

Сврљиг, као **центар јединице локалне самоуправе**, са припадајућим функционалним подручјем, обухвата 9 примарних насеља: Преконога, Ђуринац, Рибаре, Белоиње, Црнољевца, Мерцелат, Жељево, Шљивовик и Драинац, бележећи негативни тренд кретања становништва и процес интензивног демографског пражњења (према пројекцији за 2024. годину, само за насеља Сврљиг и Жељево очекује се пораст броја становника).

Табела 1. Кретање броја становника до 2002. године и пројекција до 2024. по основу настављања тренда 1991-2002.

НАСЕЉЕ	1991	2002	Пројекција			Индекс промене			
			2014	2019	2024	2014 /2002	2019 /2014	2024 /2019	2024 /2002
Белоиње	402	343	279	252	225	0,81	0,90	0,89	0,66
Драинац	855	706	543	476	408	0,77	0,88	0,86	0,58
Ђуринац	237	200	160	143	126	0,80	0,89	0,88	0,63
Жељево	84	87	90	92	93	1,03	1,02	1,01	1,07
Мерцелат	218	147	70	37	5	0,48	0,53	0,14	0,03
Преконога	730	578	412	343	274	0,71	0,83	0,80	0,47
Рибаре	361	296	225	196	166	0,76	0,87	0,85	0,56
Сврљиг г	7296	7705	8151	8337	8523	1,06	1,02	1,02	1,11
Црнољевца	307	219	123	83	43	0,56	0,67	0,52	0,20
Шљивовик	67	41	13	1	0	0,32	0,08	0,00	0,00
Општина Сврљиг	20478	17284	13800	12348	10896	0,80	0,89	0,88	0,63

ПАД
ПОРАСТ

У оквиру **грађевинског подручја насеља**, одређен је простор за становање, капацитете јавних служби, уређене зелене површине, радне зоне, туризам, саобраћај (на нивоу локалних општинских путева- планирана мрежа општинских путева, уз регулацију постојећих и планираних саобраћајница, где се у планираном билансу укључује и појас резервисан за трасу аутопута Е-771).

Приказ 1.

Извод из ППО Сврљиг-Намена простора

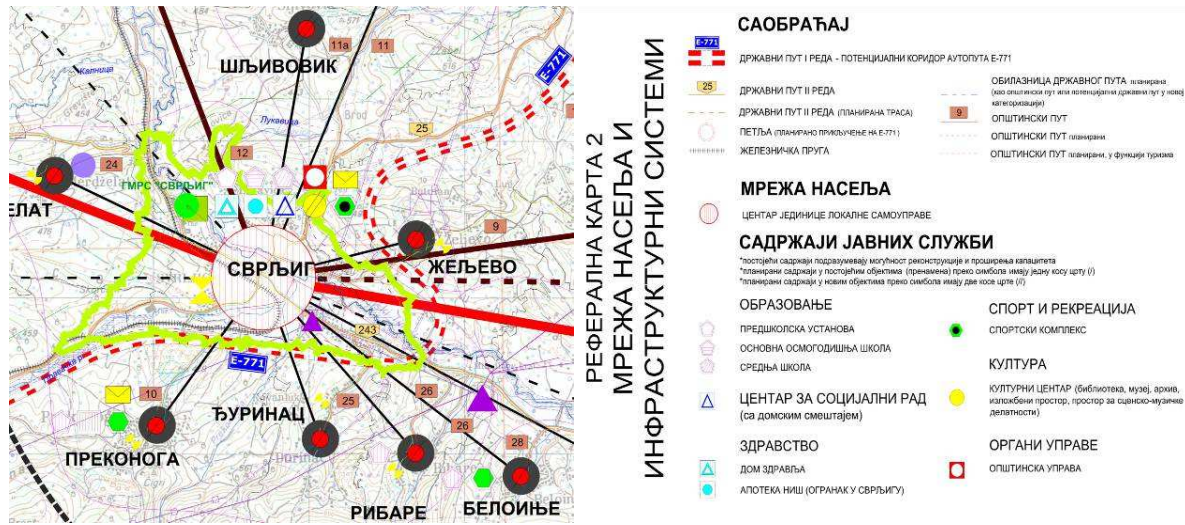

Организација јавних служби, усклађена са Препорукама ППРС 2020 ("Службени гласник РС", бр.88/10) а према хијерархијском нивоу насеља, поштује постојеће јавне садржаје и демографски аспект њиховог развоја, предвиђајући задржавање, реконструкцију и адаптацију постојећих капацитета, уз задовољење потребних просторних, техничких и кадровских услова (осавремењивање и проширење капацитета за нове садржаје, примена адекватних кадровских решења, стручно усавршавање кроз сталну едукацију), унапређење сарадње између јавног и приватног сектора, локалних удружења и невладиних организација, али и републичких и европских институција и асоцијација.

Ограничења и потенцијали за развој јавних служби, подразумевају повећања капацитета постојеће предшколске установе у Сврљигу, препознавање нових локација за специјализоване научно-образовне центре, комплементарне садржаја у функцији здравственог туризма (смештајни капацитети, угоститељске услуге, спортско-рекреативни садржаји), подизање нивоа квалитета услуга, реконструкцију постојећих капацитета и осавремењивање постојеће опреме, развој различитих видова социјалне заштите (дечји центар, саветовалиште за брак и породицу и сл), улагање у обнову и изградњу спортских објеката уз задржавање спортско-рекреативног комплекса на постојећој локацији, са могућношћу проширења капацитета, формирање културног центра (са капацитетима за библиотеку, музеј, галерију, архив, простор за сценско-музичке делатности отвореног и затвореног типа), умрежавање на свим нивоима (локални-обласни-регионални-национални-међународни), кроз формирање асоцијације Културног центра Сврљига са развијеним установама у земљи и иностранству, комбиновања постојећих капацитета органа управе са недостајућим садржајима у општини (интеграција у мултифункционалне центре).

Приказ 2.

Извод из ППО Сврљиг-Мрежа насеља и инфраструктурни системи

ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА

	МАГИСТРАЛНИ ЦЕВОВОД ЗА ДОВОД ВОДЕ постојећи
	МАГИСТРАЛНИ ЦЕВОВОД ЗА ДОВОД ВОДЕ планирани
	КОЛЕКТОР ЗА УПОТРЕБЉЕНЕ ВОДЕ постојећи
	КОЛЕКТОР ЗА УПОТРЕБЉЕНЕ ВОДЕ планирани
	РЕЗЕРВОАР планирани
	ВОДОТОКОВИ
	ГРУПЕ НАСЕЉА ЗА ВОДОСНАБДЕВАЊЕ

ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

	ДАЛЕКОВОД ДВ 400kV постојећи		ТС 110/35 kV постојећа
	ДАЛЕКОВОД ДВ 110kV постојећи		ТС 35/10 kV постојећа
	ДАЛЕКОВОД 110kV планирани		ТС 35/10 kV планирана
	ДАЛЕКОВОД ДВ 35kV постојећи		МРС планирана
	ДАЛЕКОВОД 35kV планирани		
	МАГИСТРАЛНИ ГАСОВОД планирани		
	ПРИМАРНИ ГАСОВОД планирани		

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

	ОПТИЧКИ КАБЛ постојећи		ТТ КОМУНИКАЦИЈЕ - ЗАМЕНА
	ОПТИЧКИ КАБЛ планирани		ТТ КОМУНИКАЦИЈЕ планиране

Индустријски капацитети лоцираће се у оквиру планираних радних зона, које укључују постојеће индустријско-привредне зоне до попуњења капацитета - "**brownfield**" локације (инфраструктурно опремљени неискоришћени капацитети у оквиру постојећих комплекса великих и средњих индустријских, саобраћајних и трговинских предузећа на којима ће се инвестирати у изградњу комплементарних привредних садржаја зависно од потреба тржишта и намене површина): 1) Фабрика намештаја "Прогрес" (погодан за развој дрвне индустрије) 2) "ИТК Сврљиг" (погодан за развој текстилне индустрије) и 3) "Зелени Врх" (погодан за развој грађевинске индустрије), као и нове "**greenfield**" локације (нове локације које се одређују у постојећим и новим радним зонама) на којима ће се у планском периоду изградити велики број малих и средњих погона из области индустрије, занатства и других услужних делатности.

На територији насеља Сврљиг, детаљном разрадом намене простора, плановима нижег реда, дефинисаће се неколико индустријско-пословних зона, укупне површине око 160ha:

- 1) на југозападу, између главне насељске саобраћајнице (државни пут I реда 25) и железничке пруге;
- 2) на истоку, ограничена главном насељском саобраћајницом (државни пут II реда 243) и планираном обилазницом државног пута I реда 25;
- 3) на западу, између Сврљишког Тимока и железничке пруге, односно главне насељске саобраћајнице (државни пут II реда 243).

Просторни развој туризма, организација и уређење туристичко-рекреативних понуда иде у правцу оснивање Туристичке организације општине Сврљиг, са инфо-пунктом у самом насељу, са циљем афирмације општине и комплетирања туристичке понуде Старе планине (значајан правац државног пута II реда бр. 243 ка регионалном и националном туристичком центру на Старој

планини) уз изградњу мотелских и ресторанских садржаја. Кроз планско подручје, долином реке Сврљишки Тимок, као и кроз зону побрђа, планирају се бицикличке трасе на појединим државним и општинским путним правцима, које формирају бицикличке рингове (организација бицикличких тура и формирање стајалишта Приказ 3. Извод из ППО Сврљиг-Туризам и заштита простора).

Развој сектора услуга даје подршку приватном предузетништву за оснивање и интензивнији развој трговине на велико и мало, развој производног и услужног занатства, али и развој базичних услуга.

Основна планска решења у погледу **развоја саобраћаја** подразумевају: 1) изградњу и реконструкцију аутопута Е-771 (Ниш - Зајечар - Ђердап II - граница Румуније), као везе европског коридора X, крака Xс и планског подручја са туристичким коридором ка Старој планини, а преко државног пута II реда бр. 243 (за који се резервише простор минималне ширине 1km и у њему строго конторлише изградња објеката), 2) изградњу и реконструкцију државног пута II реда бр. 243, чиме би се остварила најкраћа веза Града Ниша, аеродрома "Константин Велики" и Нишавског округа са туристичким центром "Бабин Зуб" на Старој планини, 3) изградњу обилазнице постојећег државног пута I реда бр. 25 око насеља Сврљиг, као општинског пута или као државног пута (уколико се установи државни интерес у процесу нове категоризације путева на нивоу Републике - саобраћајно повезивање са туристичким комплексима на Старој планини), 4) наставак експлоатације једноколосечне железничке пруге регионалног значаја (Ниш) - Црвени Крст - Зајечар - Прахово - Пристаниште.

Приказ 3.

Извод из ППО Сврљиг-Туризам и заштита простора

Просторним развојем инфраструктурних система, у области водоприврене инфраструктуре, предвиђа се спровођење заштите квалитета вода, у оквиру тимчког и јужноморавског регионалног система водотокова, применом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера кроз: потпуну санитацију насеља и изградњу канализационих система за одвођење употребљених и атмосферских вода и њихово контролисано испуштање у водопријемнике након пречишћавања; доградњу постојећег постројења за пречишћавање отпадних вода уз дефинисање свих извора загађења (формирање регистра мањих загађивача и спровођење катастра загађивача); уклањање дивљих депонија дуж водотокова и одлагања чврстог отпада на санитарној депонији.

Употребљене воде сакупљаће се јединственим системом са заједничким постројењем за пречишћавање отпадних вода за групу насеља: Сврљиг, Преконога, Жељево, Туринац, Рибаре, Белоиње и Црнољевица са следећим постројењима: Црнољевица - Сврљиг (у дужини од око 4,6km), Преконога - Сврљиг (у дужини од око 1,9km), Туринац - Сврљиг (у дужини од око 1,4km), Рибаре - Сврљиг (у дужини од око 1,5km), Белоиње - Сврљиг (у дужини од око 860m),

Жељево - Сврљиг (у дужини од око 1,1km).

Река Сврљишки Тимок, кроз насеље, обухваћена је републичким Оперативним планом за одбрану од поплава (сектор Д.2.4. - водно подручје "Дунав") на деоницама на којима су изграђени заштитни водопривредни објекти и извршена регулација: Леви насип уз Сврљишки Тимок у Сврљигу, 3,75km. (35+000 - 38+750) и Десни насип уз Сврљишки Тимок у Сврљигу, 3,75km. (35+000 ~ 38+750). Остали водотокови, потоци и јаруге на планском подручју нису обухваћени Републичким оперативним планом, а мере и радови на заштити од поплава за ове водотокове биће у надлежности ресурсног органа Скупштине општине.

На територији насеља Сврљиг евидентирана су потенцијална плавна подручја, на деоници Сврљишког Тимока, те уређење корита треба спроводити тако да буде уклопљено у природни амбијент, подразумевајући употребу природних материјала као што су земља, камен, зелени појасеви зелене вегетације и сл. Заштита од поплава насеља и приобаља водотока, као и пољопривредног земљишта треба да буде најмање од педесетогодишњих великих вода, док је изградња линијских објеката за одбрану од поплава на Правачкој реци, од педесетогодишњих великих вода, кроз насеље у дужини од око 1,5km.

У области електроенергетских система, стратешко опредељење даљег развоја подразумева стварање оптималног решења за сигурно, квалитетно и економично снабдевање потрошача електричном енергијом, изградњом преносних капацитета (напонски ниво 110 kV-далеководи и трафостанице 110/35 kV), али и изградњом и доградњом дистрибутивних водова и трафостаница 35 kV и 10 kV, за сигурније задовољење све већих потреба потрошача.

У области топлификације и гасификације планира се реконструкција постојећих котларница и њихово повезивање на природни гас, чиме би се котларнице модернизовале, смањило аерозагађење и повећала њихова енергетска ефикасност.

За снабдевање подручја Плана природним гасом изградиће се главна мерно регулациона станица (ГМРС) "Сврљиг" на магистралном гасоводу МГ-12 "Ниш – Прахово" од које се затим одваја примарна градска гасоводна мрежа ка истоку и западу и истовреме прикључују још две мерно регулационе станице, МРС "Лалинац" и МРС "Извор". Са ГМРС "Сврљиг" дистрибутивном гасоводном мрежом ниског притиска снабдевање се како само насеље Сврљиг, тако и насеља у правцу истока и југоистока закључно са Белоњем и Црнољевицом, јужно до насеља Преконоге, северно закључно са насељем Варош и североисточно са насељем Драјнац.

У области фиксне телефоније, у планском периоду наставиће се са дигитализацијом и децентрализацијом, односно изградњом нових комуникација и припадајућих приступних мрежа, са напред наведеним карактеристикама,

Према условима ЈП ПТТ "Србија", задржава се постојећи објекат поште- радна јединица Ниш, у Сврљигу (18360).

Комуналне делатности – планира се физичко и визуелно ограђивање постојеће сточне пијаце (на периферији градског насеља), проширење и комунално опремање насељског православног гробља и зелене пијаце, уз испуњавање оптималних санитарно-техничких услова за рад, уз редовно одржавање.

За сахрањивање животиња уредиће се локација на периферији насеља Сврљиг, кроз План генералне регулације, уз обавезу испуњења свих санитарно-техничких услова.

На подручју насеља Сврљиг планирана је локација за збрињавање паса и мачака луталица и других домаћих животиња које се затекну ван стана или дворишта-Прихватилиште, чије ће уређење бити предмет даље разраде Паном генералне регулације.

Санитарно одлагање отпада реализоваће се у оквиру Регионалног центра 23 (у сарадњи са општинама Града Ниша, Дољевца, Гадиног Хана, Мерошине, Алексинца, Сокобање и Ражња), са Нишем као носиоцем активности изградње (Споразум о формирању Нишког региона за заједничко управљање отпадом), уз санацију одлагалишта отпада у складу са усвојеним законима

усаглашеним са захтевима ЕУ. Након прикључивања на Регионални центар, предвиђасе затварање и рекултивација постојеће депоније.

Смернице за израду планске документације за подручје урбаног насеља Сврљиг, предвиђају израду плана генералне регулације Сврљига, као општинског центра, док ће се плановима детаљне регулације регулисати и предвидети изградња општинских и државних путева и прецизираних инфраструктурних објеката, ради утврђивања јавног интереса и спровођења поступка експропријације.

Изградња источне обилазнице око Сврљига, постојећег државног пута I реда број 25, са циљем измештања транзитног саобраћаја из насељског језгра, један је од приоритетних планских решења.

Израда урбанистичких пројеката предвиђа се и за потребе изградње свих грађевинских комплекса који се предвиђају у оквиру грађевинског земљишта (стамбени комплекси, радне зоне, спортски комплекси, комплекси за јавне намене и др).

Расписивање урбанистичко-архитектонских конкурса препоручује се за пројекте реконструкције и ревитализације простора за јавне намене у центрима насеља.

Приказ 4.

Извод из ППО Сврљиг-Карта спровођења

